

Profesor Marek Kłodziński – badacz, organizator, opiekun naukowy i człowiek wszechstronnie zaangażowany (w 80. rocznicę urodzin)

Pisanie wspomnień, laudacji, ocen jubileuszowych i tym podobnych prac dotyczących konkretnej osoby ma, w moim głębokim przekonaniu, wtedy sens, gdy wynika z nich coś ważnego dla innych osób i dla przyszłości. Jubilat czy osoba jakoś formalnie uhonorowana na ogół ma świadomość swoich osiągnięć, a ich percepcja i ocena ma dla niej znaczenie. Ważniejsze jest jednak to, jaką lekcję, przesłanie, wiedzę czy inspirację z danego życiorysu wyciągają inni; jaki jest ślad pozostawiony przez daną osobę. Na tym warto się skupić.

Marek Kłodziński, mimo swoich 80 lat, jest nadal bardzo aktywnym uczestnikiem społeczności naukowej Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN i środowiska badaczy oraz działaczy zajmujących się wszechstronnym rozwojem obszarów wiejskich w Polsce. Łączy w sobie wiele umiejętności zarówno naukowych, jak i tych, które pozwalają mu spełniać wiele innych funkcji w środowisku naukowym. To są umiejętności niezwykle cenione w tym środowisku i nie tylko. Cechami ważnymi w pracy dobrego i spolegliwego badacza, opiekuna naukowego, organizatora i nauczyciela są życzliwość, tolerancja oraz gotowość wspierania w trudnej karierze pracownika akademickiego. Te cechy i umiejętności ma Profesor Marek Kłodziński i jest to bardzo doceniane przez osoby z nim współpracujące. Gromadził te umiejętności, rozwijał i potrafił je wykorzystać w realizacji kariery zawodowej. A jest to imponująca kariera.

Profesor Marek Kłodziński ukończyła studia na Wydziale Rolniczym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w 1963 r., specjalizując się w zakresie ekonomiki i organizacji gospodarstw rolnych. Na tej uczelni uzyskał też stopnie naukowe doktora w 1971 r. i doktora habilitowanego w 1974 r., a także tytuł profesora w 1992 r. Ze swoją macierzystą uczelnią utrzymywał stałe kontakty i różne formy współpracy, co zostało przez nią bardzo docenione.

Profesor Marek Kłodziński ma wielki dorobek badawczy i publikacyjny. Wśród ponad 400 jego publikacji znajduje się prawie 40 książek, których jest samodzielnym autorem lub redaktorem. Jest to wyrazem jego wielkiej aktywności naukowej, a także pracowitości. Profesor Marek Kłodziński bardzo docenia też znaczenie popularyzacji wiedzy naukowej i jej wykorzystanie w działalności praktycznej. Zawsze

był zainteresowany zastosowaniem osiągnięć naukowych we wspieraniu rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. Utrzymywał nieprzerwany kontakt z tzw. terenem: społecznościami lokalnymi i instytucjami tam działającymi. Uczestniczył w ważnych gremiach doradczych i przygotowujących dokumenty strategiczne związane z rozwojem rolnictwa i obszarów wiejskich. Jego kompetencje merytoryczne były doceniane zarówno przez najwyższe władze państwowe, jak i przez działaczy na szczeblu lokalnym, z którymi współpracował i serdecznie ich wspierał.

Z Polską Akademią Nauk jest związany od 1964 r.; najpierw jako doktorant w Komitecie Badań Rejonów Uprzemysławianych, następnie w Zakładzie Badań Rejonów Uprzemysławianych jako adiunkt, a później pracownik nowo utworzonego w 1971 r. Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN. Jest więc w naszym Instytucie jednym z „ojców założycieli”. Pracuje w nim, ku naszej radości, do chwili obecnej i ciągle należy do filarów tej instytucji naukowej.

W Instytucie Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN pełnił ważne funkcje organizacyjne: dyrektora Instytutu oraz kierownika Zakładu Ekonomii Wsi. Ma wielki wkład w budowanie mocnej pozycji naukowej i organizacyjnej Instytutu, co jest powszechnie doceniane zarówno w Instytucie, jak i w środowisku krajowym oraz międzynarodowym.

W jego karierze naukowej odnotować należy wielkie zasługi w rozwoju także innych instytucji akademickich, w tym zwłaszcza Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i Akademii Rolniczej w Szczecinie. W latach 1992–1999 pełnił funkcję Dyrektora Centrum Naukowo-Wdrożeniowego SGGW, wzmacniając potencjał badawczy tej uczelni i jej uczestnictwo w wielu projektach naukowych i wdrożeniowych. W Akademii Rolniczej w Szczecinie kierował Katedrą Rozwoju Obszarów Wiejskich i Gospodarki Żywnościowej, przejawiając wielkie zainteresowanie, zaangażowanie i troskę o rozwój naukowy tego środowiska.

Profesor Marek Kłodziński prowadził rozległą współpracę międzynarodową. Odbýwał staże i praktyki zawodowe w Stanach Zjednoczonych, w Anglii i Finlandii. Odbýł wiele wizyt badawczych w kilku krajach (dawniej) socjalistycznych Europy Środkowej i Wschodniej, a także w Hiszpanii i w Chinach. Szczególnie intensywne i owocne kontakty utrzymywał z jednostkami naukowymi w Wielkiej Brytanii. Jednym z efektów tej współpracy była jego książka *Rolnictwo Wielkiej Brytanii*, opublikowana w 1969 r. Znał dobrze rolnictwo wielu krajów nie tylko z literatury, ale też z praktyk zawodowych odbywanych w gospodarstwach rolnych.

Dobra znajomość realiów rolnictwa i wsi jest widoczna szczególnie wyraźnie w pracach naukowych i wdrożeniowych, które Profesor Marek Kłodziński przygotowywał na potrzeby zarówno akademickie, jak i praktyczne w odniesieniu do polskiej wsi i rolnictwa. Jest autorem kilkudziesięciu prac o charakterze popularno-naukowym, zamieszczanych w czasopismach kierowanych do rolników

i mieszkańców wsi. Miały one duży zasięg oddziaływania i stanowiły znakomity sposób transferu i upowszechniania wiedzy naukowej.

Z działalności praktycznej Profesora Marka Kłodzińskiego należy odnotować pełnienie w latach 2006–2010 funkcji prezesa zarządu jednej z najważniejszych organizacji pozarządowych, wspierających polską wieś i rolnictwo, a mianowicie Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej. Do dziś jest członkiem jej rady programowej.

Profesor Marek Kłodziński jest autorytetem w badaniach i teoretycznej generalizacji zjawiska wielofunkcyjnego (wielokierunkowego) rozwoju obszarów wiejskich, w tym upowszechniania przedsiębiorczości. Poza analizą rozwoju obszarów wiejskich w skali całego kraju i formułowaniu naukowych podstaw polityki wspierającej ten rozwój jego szczególnym polem zainteresowania jest analiza uwarunkowań, mechanizmów i efektów procesów rozwoju w skali lokalnej, na poziomie gminy. Dobrym przykładem tego kierunku zainteresowań i sposobu badań naukowych prowadzonych przez Profesora Marka Kłodzińskiego są cenne monografie jego autorstwa, m.in.: *Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich w Polsce i w krajach Unii Europejskiej* (1996) oraz *Aktywizacja społeczno-gospodarcza gmin wiejskich i małych miast* (2006). Profesor często korzysta z metod badań jakościowych, takich jak analiza przypadków czy metoda monograficzna. W ramach projektów międzynarodowych prowadził badania polskich i niemieckich gmin nadgranicznych. Kierował dużym projektem badawczym, finansowanym przez NCBR, zatytułowanym: „Społeczno-gospodarcze uwarunkowania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich objętych siecią Natura 2000 na terenie Zielonych Płuc Polski”, który zaowocował wieloma publikacjami w postaci książek i artykułów.

Profesor Marek Kłodziński jest laureatem wielu prestiżowych nagród, wyróżnień i odznaczeń, w tym: Medalu Polskiej Akademii Nauk, Lauru Wydziału V PAN, Krzyża Kawalerskiego oraz Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski, a przede wszystkim otrzymał tytułu doktora honoris causa SGGW.

Najważniejsze i zapewne najbardziej cenione przez Profesora Marka Kłodzińskiego jest jednak to, co składa się na powszechne uznanie i szacunek w środowisku naukowym, oraz wielka sympatia, którą jest otaczany w Instytucie Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN.

Życzymy Drogiemu Profesorowi dobrego zdrowia, optymizmu, satysfakcji z pracy zawodowej, publikacji kolejnych dzieł naukowych, a nam wszystkim z nim pracującym, dalszej możliwości korzystania z jego mądrości i życzliwości.

Jerzy Wilkin
Członek rzeczywisty PAN
Redaktor naczelny kwartalnika „Wieś i Rolnictwo”